

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430

טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

בבא מצייעא דף מו.

היו חמריו ופועליו תובעים אותו בשוק, האם יכול לומר לשולחני
"תן לי בדינר מעות ואני אעלה לך יפה דינר וטרסית", היכא שיש לו מעות בביתו?¹

בדמים ובפרוטטות ³	בפרוטטות של נחושת ²	
אסור	מותר	לר' אבא
מותר ⁴	מותר	לרב אשי

האם דברים דלהלן אשר לעשות בהם חליפין?

כלים	שור חי	פירות, בשר שור	
אפשר	אפשר	אפשר	לרב ששת
אפשר	לרש"י: אי אפשר לתוס' (ד"ה ופירי): אפשר ⁶	אי אפשר ⁵	לרב נחמן

¹ אם אין לו מעות בביתו - ודאי אסור דהוא הלואה, ונותן לו רבית על הזמן שמתעכב עד שישלם. אולם אם יש לו בביתו, זהו דרך מקח שקונה ממנו את המעות שיש בביתו. ולמ"ד מטבע נקנה בחליפין - ודאי מותר, דקנה ממנו את המעות שיש בביתו כבר עכשיו והוא מקח גמור ולא היה כאן שום הלואה, וכל הנידון למ"ד מטבע אינו נקנה בחליפין, האם הוא מקח ומותר, או הוא הלואה ואסור.

² פי', שבעה"ב מחזיר לשולחני ג"כ פרוטטות של נחושת כמו שנתן לו מעות של נחושת שהם עדיין בלא צורה, וא"כ אין כאן הלואה של כסף אלא של פירי, וכיון שיש לו בבית פרוטטות כמו שאמר לו, אין כאן איסור של סאה בסאה ומותר.

³ פי', שהשולחני נותן פרוטטות, וגם הבעה"ב מחזיר לו את הפרוטטות בתורת דמים.

⁴ פירש רב אשי שאפי' התנה עמו בתורת דמים לא הוא רבית, דאפי' הלואה מותר לתת יותר בכה"ג שכבר יש לו בביתו המעות הללו, דזה נעשה כמו הלויני עד שיבוא בני או עד שאמצע מפתח שמותר. אכן הקשו התוס' (בד"ה נעשה) על פירש"י (שפירש כנ"ל) דרק סאה בסאה הותר באופן זה, אבל לא מעות. ותירצו דהכא אינו נותן לו אותו מטבע עצמו שלקח אלא מין אחר דדמי למקח וממכר.

⁵ ועל שיטתו מקשה הגמ', דבין לפי ההו"א שסברנו שמטבע נעשה חליפין ובין לפי המסקנא שאין מטבע נעשה חליפין, אנחנו מפרשים את ה"כיצד", שמייירי בפירות - וחזינן שכן נעשים חליפין, דלפי ההו"א מפרשים "החליף שור בפרה או חמור בשור", ולפי המסקנא מפרשים "החליף בשר שור בפרה או בשר חמור בשור", ובין שור חי ובין בשר שור שניהם חשיבי פירות דהרי אינם כלים, ובכל אופן עבדי חליפין. ומתרתצת הגמ', שרב נחמן יפרש את המשנה שהחליף דמי שור (שכבר חייב לו וכו', כמבואר בהערה הבאה) בפרה, וה"ק: "יש דמים שהן כחליפין", וכל המשנה היא ענין אחד, ואומרת: דיש פעמים שדמים מועילים לקנות כחליפין (אף שמטבע לא נעשה חליפין - כקנין סודר ונעל), כיצד החליף דמי שור בפרה, שאז המעות קונות בלא משיכת הפרה כמו שמועיל בחליפין רגילים בלא משיכה.

⁶ ומחלוקתם היא האם שור חי נקרא פירות ולא עביד חליפין לרב נחמן, או הוא כלי וגם רב נחמן מודה דהוי חליפין. ונפ"מ לביאור כל הסוגיא, האם הקושיא של הגמ' על רב נחמן היא רק לפי ההו"א שהעמדנו שהחליף בשר שור - שהוי פירי, אבל למסקנא דהעמדנו בבשר שור הוא כלים. דלתוס' כן הוא הפירוש שהקושיא היא רק להו"א, אולם לרש"י הקושיא היא על שניהם כיון שגם שור חי הוא חליפין.

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430

טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

בבא מציעא דף מו:

האם אפשר לקנות מטלטלין בכסף באופנים דלהלן?

החליף דמי שור בפרה ¹	נתן כסף למוכר	
קונה דהוי מילתא לא שכיחא	לא קונה מדרבנן ²	לר' יוחנן דדבר תורה מעות קונות
לא קונה דאין קנין במעות כלל ³	לא קונה מה"ת	לריש לקיש דדבר תורה משיכה קונה

¹ פירש"י, שהיה כבר חייב לו דמי שור, וכגון שמתחילה משך ראובן משמעון שור ונתחייב לשלם לשמעון דמים, ועתה אומר שמעון "אני מחליף בדמי שור שאתה ראובן חייב לי שתתן לי פרה".

² גזירה שמא יאמר לו "נשרפו חטיך בעלייה".

³ ולפ"ז הוכיחה הגמ' שר"ל על כרחך לא יכול לסבור כאוקימתת רב נחמן למשנתנו, דהרי הוא העמיד את המשנה באופן הזה שהחליף דמי שור בפרה, ואילו לר"ל באופן הזה לא קנה. ואומרת הגמ' שאה"נ דר"ל ס"ל כרב ששת.